

Rapport - Raad van 01/07/2019**Onderwerp** : Motie betreffende de patrimoniale waarde van de oude liften bij de modernisering ervan.

Voorstel van Motie betreffende het rekening houden met de erfgoedkundige waarde van de oude liften wanneer ze gemoderniseerd worden

De Gemeenteraad van Brussel,

Overwegende het koninklijk besluit van 9 maart 2003, gebaseerd op een Europese aanbeveling uit 1995;
Overwegende dat dit besluit de eigenaars van liften een modernisatieprogramma oplegt, waarvan het verloop als volgt kan worden samengevat:

- een Externe Dienst voor Technische Controles (EDTC) voert een risicoanalyse van de lift uit, dat wil zeggen een onderzoek betreffende de veiligheidsaspecten die opgesomd zijn in bijlage 1 van het koninklijk besluit van 9 maart 2003 “om na te gaan of voor corresponderende gevaren voldoende voorkomingmaatregelen werden uitgevoerd”;
- op basis van deze analyse stelt een liftechnicus een modernisatieprogramma voor;
- de eigenaar gaat over tot de werkzaamheden, met dien verstande dat
 - o voor de liften die voor 1 januari 1958 in dienst werden gesteld de modernisatiewerken ten laatste op 31 december 2022 verricht moeten zijn;
 - o voor de liften die tussen 1958 en 1984 in dienst werden gesteld de modernisatiewerken ten laatste op 31 december 2016 verricht moesten zijn;
 - o voor de liften die na 1984 in dienst werden gesteld de modernisatiewerken ten laatste op 31 december 2014 verricht moesten zijn;
- de eigenaar laat te moderniseringswerken controleren door de EDTC die de risicoanalyse heeft uitgevoerd en deze instelling bezorgt een regularisatieattest;

Overwegende dat gebleken is dat de liften met open schacht (dat wil zeggen : waarvan de liftschacht niet ommuurd is maar door traliewerk van de trappenhal wordt gescheiden) voor problemen zorgen, gelet op de criteria van de risicoanalyse;

Overwegende dat er in de Stad Brussel veel liften zijn die zich in het midden van de trappenhal bevinden: een van de bijzonderheden van dit soort liften is hun gedeeltelijk gesloten afgerasterde schacht, een vrij gebruikelijk kenmerk in oude gebouwen in stadscentra;

Overwegende dat de EDTC's voor dit soort lift op dit ogenblik enkel gestandaardiseerde risicoanalyses aanbieden – in de vorm van afvinklijsten – terwijl de tekst van het koninklijk besluit van 9 maart 2003 als volgt luidt: “bij de uitvoering van de risicoanalyse [wordt] niet enkel rekening gehouden met de technische kenmerken van de lift, maar ook met de eventuele historische waarde van de lift en met specifieke gebruiksvoorwaarden indien dit voor de normale gebruikers van de lift verantwoord is” (bijlage 1 van het Koninklijk Besluit van 9 maart 2003, 1e lid);

Dat deze tweede analysemethode bekend staat onder de naam ‘Kinney-methode’, een internationaal erkende methode die rekening houdt met drie elementen die in staat stellen het risico in te schatten: waarschijnlijkheid, blootstelling en gevolgen;

Dat deze Kinney-methode tegenwoordig niet wordt toegepast omdat geen van de 12 EDTC's over personeel beschikt dat in staat is dergelijke controles op maat uit te voeren;

Overwegende dat dit gebrek in de uitvoering van het koninklijk besluit de kansen om deze oude liften in overeenstemming te brengen met behoud van hun erfgoedwaarde verkleint;

Overwegende, naast de weerslag op de erfgoedwaarde van de liften, dat een beroep doen op een analyse op maat en op de aanpassingen die daaruit voortvloeien minder duur is dan de werken die uitgevoerd worden op basis van gestandaardiseerde risicoanalyses;

Dat men, om een lift in een mede-eigendom van 7 niveaus conform te maken op basis van de afvinklijst, moet rekenen op € 80.000 à € 100.000, waarvan € 40.000 enkel om de koker af te sluiten, terwijl € 20.000 à € 25.000 volstaat om een lift met een beetje verbeelding en kennis van zaken veilig te maken op basis van de Kinney-methode;

Dat deze toestand een aanzienlijke financiële impact heeft voor de betrokken mede-eigenaars en kleine eigenaars;

Overwegende, naast het belang van de naleving van het beginsel zelf van de uitgevaardigde regels en dit ongeacht het inkomensniveau van de betrokken personen, dat niet alle eigenaars de middelen hebben om dergelijke kosten te dragen en dat de sociale gevolgen van de situatie niet kunnen worden genegeerd;

Dat het dus de enige eigenaars zijn die deze tegenstelling tussen de tekst van het koninklijk besluit en zijn toepassing door de erkende controle-instellingen ondergaan, aangezien deze hun lifttechnici enkel een gestandaardiseerde analyse kunnen meedelen, zonder dat er rekening wordt gehouden met de erfgoedkundige en technische waarde van hun installatie;

Overwegende dat de volgende standaardveiligheidsmaatregelen door bijlage 1 van het K.B. van 9 maart 2003 worden aanbevolen: de “aanpassing van schachten met niet-doorlopende schachtwanden waarbij bewegende delen genaakbaar zijn” en de “aanpassing van kooien met niet-gesloten kooiwanden waarbij bewegende delen genaakbaar zijn”;

Dat de EDTC's en, in hun kielzog, de lifttechnici in de praktijk de afsluiting van de liftschachten aanbevelen (ommuring, afsluiting door ruiten, vakken van rvs, ...);

Overwegende dat de installaties die met behulp van lichtgevoelige roldeuren veilig werden gemaakt (wat het mogelijk maakt de liftschacht in een stralenbundel op te sluiten) voor 1 januari 2018 een regularisatieattest van een EDTC kregen;

Dat de plaatsing van een elektronische veiligheidsroldeur het mogelijk maakt ervoor te zorgen dat de kooi onmiddellijk tot stilstand komt in het geval van onderbreking van de stralenbundel;

Dat deze erkende technologie in staat stelt een fysieke ommuring van de liftschachten te vermijden en zodoende zowel de veiligheid van de gebruikers als de erfgoedwaarde van de installatie te vrijwaren;

Overwegende dat de FOD Econome sinds 1 januari 2018 eist dat deze elektronische roldeuren over een CE-markering als veiligheidscomponenten beschikken;

Overwegende dat geen enkele fabrikant ter wereld over deze CE-markering beschikt en dat het gebruik van deze systemen door lifttechnici bijgevolg door de EDTC's, die de instructie hebben gegeven er geen meer te plaatsen, opnieuw in vraag wordt gesteld;

Overwegende bijgevolg dat de eigenaars van deze liften voor een dilemma worden geplaatst: ofwel ommuren ze hun installatie, ofwel moeten ze hun lift op 31 december 2022 tot stilstand brengen;

Overwegende het erfgoedkundige belang van deze liften en het belang van hun behoud voor de Stad Brussel;

Overwegende dat er al te veel art deco-gebouwen, neoklassieke gebouwen, Beaux-Arts-gebouwen ... op het grondgebied van de Stad Brussel reeds afscheid hebben moeten nemen van hun mooie oude lift met houten lijstwerk, met spiegels met geslepen randen en een versiersel van glas of gesneden kristal; dat deze liften integraal deel uitmaakten van het gebouw waar ze zich in bevonden en dat hun stijl over het algemeen in overeenstemming was met de architectuur van de inkomhal; dat veel ervan echter werden vervangen door moderne uitrustingen die geen enkele harmonie met de stijl van het gebouw vertonen;

Overwegende de uitdagingen inzake veiligheid en stabiliteit, waar de Stad en de Burgemeester garant voor staan;

Dat de eisen van de EDTC's die de afsluiting van de liftschachten met behulp van panelen van dik gelaagd glas beogen een impact kunnen hebben op de stabiliteit van de betrokken gebouwen;

Dat het gewicht van dergelijke installaties, volgens de vaklui die door eigenaars van liften geraadpleegd werden, geschat wordt op ongeveer 600 kilo per overloop; dat de funderingen van een gebouw met vijf verdiepingen (ofte zes niveaus) zodoende, structuren

inbegrepen, een uitrusting van bijna 4 ton zouden moeten dragen;

Dat de betrokken oude gebouwen niet ontworpen werden om dergelijke structurele wijzigingen te dragen – wijzigingen die indien uitgevoerd de stabiliteit van het gebouw in het gedrag zouden kunnen brengen;

Overwegende dat de Stad Brussel waakzaam moet zijn rond de nefaste gevolgen van de gestandaardiseerde toepassing van de bepalingen van het koninklijk besluit van 9 maart 2003, of dit nu betrekking heeft op de uitdagingen in verband met erfgoed, veiligheid en gebouwen dan wel de sociale uitdagingen;

Overwegende het belang van de opstelling van een inventaris van deze oude liften met erfgoedkundige waarde op schaal van het gewest, teneinde dit bijzondere erfgoed, dat getuige is van zowel de geschiedenis van de architectuur als van de geschiedenis van de technieken, beter te kwalificeren;

Dat het tonen van dit park aan oude liften de belangstelling van lifttechnici voor de ontwikkeling en de toepassing van modernisatietechnieken die geschikt zijn voor het behoud van het erfgoed zou moeten opwekken;

Dat dit ertoe zou leiden dat meer lifttechnici zich zouden vormen inzake deze erfgoedvriendelijke technieken en de mede-eigenaars in staat zou stellen gemakkelijker bekwame en beschikbare vaklui die hun aanvragen kunnen beantwoorden te vinden;

Overwegende dat het niet mogelijk zal zijn alle betrokken liften te moderniseren met garanties voor hun veiligheid en het behoud van het erfgoed indien we vandaag dergelijke specifieke opleidingsrichtingen openen en de einddatum voor de aanpassing aan de normen op 31 december 2022 gehouden wordt;

De burgerinterpellatie tijdens zijn zitting van 17 juni 2019 beluisterd hebbend;

VRAAGT

- aan het College van Burgemeester en Schepenen:
 - o in Brussel een collaboratieve inventaris van de oude liften te organiseren en er ruchtbaarheid aan te geven, in voorkomend geval met een of meer buurgemeenten;
 - o een informatiesessie te organiseren voor de eigenaars van liften In Brussel, in navolging van die georganiseerd door de erfgoeddiensten van de gemeenten Elsene (2016) en Schaarbeek (2019);
 - o iedere andere nuttige maatregelen te nemen om het erfgoed te vrijwaren en de veiligheid van de personen en goederen te garanderen;
- aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:
 - o de nodige middelen op het vlak van personeel en logistiek ter beschikking te stellen teneinde een gewestelijke inventaris van oude liften op te stellen, in samenwerking met de gemeenten;
 - o specifieke opleidingsrichtingen voor lifttechnici voor het vrijwaren van oude liften met erfgoedwaarde aan te moedigen;
- aan de Federale Regering:
 - o technische oplossingen in te stellen die aan de veiligheid beantwoorden en de erfgoedwaarde van de oude liften eerbiedigen;
 - o de EDTC's de middelen te geven risicoanalyses uit te voeren op basis van zowel de gestandaardiseerde methode als van de Kinney-methode;
 - o haar eis om een CE-markering op te leggen voor elektronische roldeuren te herzien en de lifttechnici zodoende in staat te stellen hier opnieuw een beroep op te doen;
- aan de Stassecretaris deze motie mee te delen aan de 18 Brusselse gemeenten, aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering alsook aan de Federale Regering en, aan de formateurs van de federale en gewestelijke regering.

Ingediend namens de fracties DéFI, PS, Change.Brussels, ECOLO-GROEN, MR-VLD, CDH-CD&V.

Ondertekend door Marie Nagy, Khalid Zian, Ans Persoons, Soetkin Hoessen, David Weytsman en Didier Wauters.

Bijlagen :

